

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 455/2010-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. marca 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika vo veci sťažnosti spoločnosti F., a. s., B., zastúpenej JUDr. M. Š., B., pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 1 UL 4/2007 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti F., a. s., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl.

6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 1 UL 4/2007 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 1 UL 4/2007 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Spoločnosti F., a. s., primerané finančné zadostučinenie nepriznáva.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia spoločnosti F., a. s., v sume 303,31 € (slovom tristotri eur a tridsaťjeden centov) na účet spoločnosti A., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením sp. zn. III. ÚS 455/2010 zo 7. decembra 2010 prijal na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti F., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 UL 4/2007.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. Spr 3790/2010 z 5. novembra 2010 vyjadrila predsedníčka okresného súdu, v ktorom okrem iného uviedla:

„Zo spisového materiálu sp. zn. 1UL 4/2007 som zistila, že dňa 04. 09. 2009 bol tunajšiemu súdu doručený návrh na umorenie listinných akcií na meno v právnej veci

navrhovateľa: F., a. s., proti odporcovi: S. R., a. s. Dňa 19. 03. 2008 súd vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Dňa 07. 04. 2008 oznámenie o zaplatení súdneho poplatku v kolkoch. Dňa 15. 04. 2008 súd vyzval odporcu, aby sa vyjadril k podanému návrhu na začatie konania. Dňa 23. 04. 2008 zástupca odporcu nahliadol do predmetného spisu a žiadal o vyhotovenie fotokópií akcií na meno, nakoľko navrhovateľ k návrhu na začatie konania priložil iba jedno vyhotovenie príloh. Dňa 08. 01. 2009 navrhovateľ doručil súdu návrh na zmenu žalobného petitu. Dňa 26. 01. 2009 súd uznesením, č. k. 1UL 4/2007-168 v súlade s ust. § 185m ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku vyzval toho, kto má listinu, aby sa prihlásil a podľa možnosti predložil alebo podal námietky. Dňa 09. 03. 2009 doručené podanie odporcu – námietky. Dňa 13. 01. 2010 právny zástupca navrhovateľa doručil vyjadrenie k námietkam odporcu. Dňa 03. 02. 2010 navrhovateľ doručil súdu ďalší návrh na umorenie listinných akcií na meno. Dňa 05. 03. 2010 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 08. 04. 2010 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 14. 04. 2010 výzva adresovaná obchodnej spoločnosti K. spol. s r. o., ktorú odporca označil ako vlastníka listinných akcií na meno, ktoré sa podľa navrhovateľa majú vyhlásiť za umorené. Dňa 14. 04. 2010 výzva adresovaná Okresnému súdu Bratislava V, nakoľko súd zistil, že je vedené konanie pod sp. zn. 23Cb 137/2007 o určenie vlastníctva listinných akcií, ktoré navrhovateľ žiadal vyhlásiť za umorené a navrhovateľom v predmetnom spore je obchodná spoločnosť F., a. s. Dňa 19. 05. 2010 bolo súdu doručené stanovisko obchodnej spoločnosti K. spol. s r. o. Dňa 23. 06. 2010 výzva súdu adresovaná Okresnému súdu Žilina. Dňa 12. 10. 2010 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 25. 10. 2010 súd uznesením č. k. 1UL 4/2007-317 návrh na umorenie zamietol. Dňa 20. 10. 2010 doručené oznámenie Okresného súdu Bratislava V. Dňa 05. 11. 2010 úradný záznam a pokyn na vrátenie zapožičaného spisového materiálu.

Na základe uvedeného bolo zistené, že súd v predmetnej veci priebežne konal. “

Rovnaké skutočnosti, čo sa týka procesných úkonov, zistil z obsahu spisu okresného súdu aj ústavný súd s tým, že 12. novembra 2010 sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu č. k. 1 UL 4/2007-317 z 25. októbra 2010 odvolanie, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté.

Právny zástupca sťažovateľky v podaní z 11. februára 2011 a predsedníčka okresného súdu v podaní z 11. februára 2011 uviedli, že netrvajú na verejnom ústnom pojednávaní.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. podľa čl. 38 ods. 2 listiny) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (napr. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 103/07, III. ÚS 139/07).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje postupovať v konaní v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ako aj z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 75/07, III. ÚS 118/07) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľky na umorenie listiny (listinných akcií na meno), ktoré podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať za právne a fakticky zložité.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní ústavného súdu o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k namietanému porušeniu označených práv.

V okolnostiach daného prípadu ústavný súd hodnotí správanie sťažovateľky ako účelové, a to z tohto dôvodu, že na jednej strane podala okresnému súdu návrh na umorenie listiny a na druhej strane (č. 1. 212 súdneho spisu) podala Okresnému súdu Bratislava V žalobu „o určenie vlastníctva k listinným akciám na meno emitenta S. R., a. s.“, to znamená, že súbežne vedie dve konania, v ktorých uvádza navzájom si odporujúce tvrdenia (strata, resp. zničenie predmetných akcií c. existencia akcií a spor o ich vlastníctvo), čo popiera zmysel vedenia týchto konaní. Z týchto zistení vychádzal aj okresný súd, ktorý uznesením č. k. 1 UL 4/2007-317 z 25. októbra 2010 návrh sťažovateľky zamietol.

Takýto postup účastníka konania je v rozpore s cieľom Občianskeho súdneho poriadku vyplývajúcim z § 1, a teda že postupom súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní má byť zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Uvedené skutočnosti zohľadnil ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, bol postup samotného okresného súdu.

Ústavný súd zistil, že v posudzovanom konaní bol okresný súd nečinný v období od 4. septembra 2007 (doručenie návrhu) do 19. marca 2008 (výzva na zaplatenie súdneho

poplatku za podaný návrh), t. j. 6 mesiacov, a od 15. apríla 2008 (výzva spoločnosti S. R., a. s.), do 26. januára 2009 (uznesenie okresného súdu č. k. 1 UL 4/2007-168, ktorým vyzval toho, „*kto má predmetné akcie, aby sa v lehote 1 roka od vydania uznesenia prihlásil na tunajšom súde a podľa možnosti akcie predložil, alebo podal námietky proti návrhu na umorenie*“), t. j. 9 mesiacov, čo spolu predstavuje priet'ahy v trvaní 1 roka a 3 mesiacov. Od vydania uvedeného uznesenia okresný súd konal plynulo, pričom vychádzajúc z námietok spoločnosti S. R., a. s., z 9. marca 2009, z vyjadrenia spoločnosti K., spol. s r. o., B., zo 17. mája 2010, ako aj zo zistenia, že na Okresnom súde Bratislava V sa vedie konanie o určenie vlastníctva k listinným akciám na meno, uznesením č. k. 1 UL 4/2007-317 z 25. októbra 2010 návrh s'ťažovateľky zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podala s'ťažovateľka 12. novembra 2010 odvolanie, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté.

Ústavný súd pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy aj špecifický spôsob konania, ktorý predstavuje konanie o umorenie listín podľa § 185i a nasl. OSP (ďalej len „OSP“), ako aj skutočnosť, že okresný súd po prvotných priet'ahoch začal konať vo veci spôsobom, ktorý predpokladá procesná úprava konania pred súdom a smeroval k rozhodnutiu vo veci.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 1 UL 4/2007 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, príp. nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, príp. prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Ústavný súd preto v súlade so svojím rozhodnutím o porušení označených práv s'ťažovateľky v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu (ktorého rozhodnutie z dôvodu odvolania s'ťažovateľky dosiaľ nenadobudlo právoplatnosť) konať bez zbytočných priet'ahov, a to pokiaľ bude v zmysle rozhodnutia odvolacieho súdu povinný v budúcnosti

vykonať ďalšie úkony vo veci, prípadne hoci len pri doručovaní rozhodnutia odvolacieho súdu účastníkom konania (bod 2 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie (podobne § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 €, ktoré zdôvodnila významom predmetu konania pre jej existenciu. Základ nemajetkovej ujmy vidí v právnej neistote, do ktorej bola uvedená.

Ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľky, a tým v okolnostiach daného prípadu považuje nápravu za dovŕšenú, preto v tejto časti sťažnosti sťažovateľky nevyhovel. Počas konania na ústavnom súde došlo zo strany okresného súdu k vydaniu rozhodnutia, a tým aj k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky (bod 3 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Právny zástupca sťažovateľky si v doplnení sťažnosti z 11. februára 2011 uplatnil trovy konania v sume 305,85 €.

Ústavný súd vychádzajúc z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľke náhradu trov konania v sume 303,31 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti – vykonané v roku 2010) v hodnote po

120,23 € a dva režijné paušály v hodnote po 7,21 € plus 19 % DPH, ktoré zaviazal uhradiť okresný súd (bod 4 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2011